

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1

Torsdags- och söndagsbarn.

De, som voro födda om torsdag och söndagarna, kunde
se spöje.

1859

Försvärja sig åt "den onde".

Jag minnes särskilt, att de omtalade, att de, som försvorit sig, ej förde skugga med sig, och att de vid tingsdagarna om natten måste vandra till tings, där de vandrade i stora hopar.

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Spökeri - möta "ärestassa". - Medel mot
"spökessjukdom".

Även omtalades hurusom man kunde komma i sällskap med ärestassa (likfölje). Jag skall berätta om en, såsom det var en gammal farfar som berättade det för sin sonson Pähr. - Du kan tro, ad do ja va liden, so va ja ude og körde en natt. Rätt som jag körde, möder (skulle naturligt vara upphinner) ja en ärestass. Di kostade si upp i vongnen for mi. Öjen kunde inte dra lassed. Håret reste sig rätt upp po hovede på mi, min son. Jag hade hört, att do man fick spöje till lass så skulle man ta de ena juled af, tror det var vanstra bakhjuled. Ja ble vell inte kvick af vongen og to juled af og kastade de i karran, so de rongade, opp igen og slo smäll po öjen og nu bar de vell inte af og de so de glode i julnafved. Og spöjed fick vell inte brått af vognen og håla opp agsellen. Do jag kom hem så satte ja ögen norr i stalled og gick

sien ing i stuen og la mi uden ad tanna ljus etter som ja visste rede po ad ja inte skulle si nåd forr än solen va oppståen so tejde ja^{i/} stille og hadde ja inte vared klog nock ti de udan snacked eller tant ljus, so hadde ja bledd sjuk. Men kvingan min ble rent tosed. Hon begrep lievell till sist, ad ja hade vad ude for spøge. Hade ja inte tejd stille så hade ja blev sjug. Og do va der inte anned som hjalp än ad ja skulle röjas. Rögelsen skulle varra av ni slav og samled san hans aftan sien solen varr norrgäen. Nor di skulle röges toss lette torregloor po en lertallrik. Den som skulle röjes ställde si po goled i bara linnede me ett lagan over hoede og de skulle varra sien solen va norrgäen og allt skulle varra tiannes. De, som skulle utföra ceremonien, skulle då lägga rökel-sen på glöderna och börja med att föra tallriken tre gånger rätt om huvudet, sedan tre gånger om bröstet, sen tre gånger om var arm, sedan tre gånger om (oläsligt) och åter under var hand, sedan tre gånger om vart lår, sedan tre gånger om var vad, sedan tre gånger (oläsligt) och åter under var fot. Sedan förrättades räkningen aved tre gånger om varje del nerifrån och upp. Sedan åter rätt om tre gånger om varje kroppsdel uppifrån och ned igen. Så var ceremonien slut och den rökade skulle tigande lägga sig att so-va.

Ett annat medel mot spökessjukdom bestod i att där skulle stövas bli över den sjuke. Det gick så till. Den sjuke

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

skolle ligga i sängen. Man tog en skål vatten och höll över den sjuke. Ovanför smälte man litet bly, eller också hade man smält det någon annanstans och tog det upp samt hällde i vattnet. Men de skolle vara korkebli og stollad (stulet) frå en korke. Den form, som nu blyet tog i vattnet, utviste spökets gestalt. (Se om kyrkebli i min beskrivning om Fru Ahlstedts kyrka, som jag skall lämna till muséet.)

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Ramsa. (dialog)

"Hor ska du gå", sa Pähr tä. - "Ti Landskrona",
sa P.one. - "Va ska du där", sa P.lär. - "Köva ög", sa P.jöj. -
"Hurred många", sa P. länge. - "Trällfiræ", sa P.Lira. - "Va ska
di kosta", sa P.Oxe. - "Tretusen", sa P.Lusen. - "De i ente nock",
sa P.tjock. - "Va sier du", sa P.lu. - "Jo de jor ja", sa P.joja.

1859

*Berättas av O. Christof-
fersons man f. 1841.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Att iakttaga med nyfödd kalv.

När en kvigkalv skulle tilläggas. Den första gång-
en man mjölkade koen skulle sax och gnidestenen ligga i spannen.
Den milken skulle halven have. När den så fick drucket, så skulle
man taga (stävan) strippebytan man gav kalven av och stäta upp
mot kalvens mun tre gånger och säga: "Ät stubb o strå o va du kan
få", så blev kalven kärnhet (hade smak för allt). Sedan skulle han
skoss. Det gick så till. Ett ben i sänder löftes upp och den vita
skorpan togs av och lades i stävan bland den återstående mjölken.
Dessutom slogs tre gånger med handen under varje fot. Sedan skulle
bandhunden hava allt, som var i stävan.

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

För att få tur när man gav sig ut på en resa.

Vid en resa så skulle bandhunden hava första
rapped av piskan, när de körde av gården.

1859

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9

Kardevisa.

En sed från forna dagar på landet ännu är,
att kardegille göra, då matmor alltid plär
att bjuda byens pigor och alla käringar
att komma för att karda från kväll till ljusan dar.

När di på mor har hälsat, så blir de fägnade
med goda sockerkringlor och smakligt kaffe.
Är mor då vid gott lynne så får vi än en kopp,
som vederkvicker kroppen och muntrar sinnet opp.

Uti en ring på golvet di sätta sig nu ner,
och alla börja karda med lyst och med besked.
Och pigorna de börja, som deras vana är,
att kärleksvisor sjunga med röst så klar och skär.

Skriv endast på denna sida!

Vid översta borändan där sitter kära far
och utav finkelflaskan en sup han ofta tar
och drängarna förtjusta i ring på golvet stå
att ljuva kärlekssånger med andakt höra på.

Men stackars mor hon springer i stugan ut och in
än är hon uti köket, än får hon i sitt sinn
att gå i sommarstugan för att efterse
om ej den gråa katten där gör förargelse.

I köket står en käring, som uti gröten rör,
att den ej svedd skall bliva men få den smak den bör.
Hon rör, så svitten lackar på hennes panna ner,
men mor hon svär och säger, att hon skall röra mer.

Om mor den dag är knarrig men icke undra bör
sött bröd skall hon ju baka, i koppen lägga smör,
och kaffebönor mala så det kan räcka till,
och granna gorådkakor hon även hava vill.

När det mot kvällen lider så börjar pigorna
med såpa tvätta halsen och smörja flåtorna,
ren särk de på sig taga och strumpor även på
och gummorna sig skura så gott som de förmå.

Skriv endast på denna sida!

(bör eg. va-
ra v.no.2.)

(bör eg. va-
ra v.no.3.)

1859

11

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När de sig hava pyntat, så vandra de åstad
med kardorna i handen, och en och var är glad,
att nu få komma samman och prata om allting,
som haver skett i byen och allestäds omkring.

(bör eg. vara
v.no.4.)

Visa.

Å Anders han är sjävbent
Å Jeppa är ett nöt
Ett fåralår är Erik
Men Jens är rar o söt.

Hur roligt är omtala
Hur vacker Ola är
Hur Per i varje piga
På stunden bliver kär.

(Ovisst om båda v. tillhöra samma visa.)